

Nr 41.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 m. m.; given Stockholms slott den 19 november 1915.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokoll över ecklesiastikärenden ävensom av ett i lagrådet fört protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga närslutna förslag till lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910 samt lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

G U S T A F.

K. G. Westman.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910.

Härigenom förordnas, att 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 skall erhålla följande ändrade lydelse:

27 §.

1. I stad, som är delad i flera pastorat, må utgifterna till prästerskapet i de särskilda pastoraten kunna, efter därom av Konungen meddelat förordnande, utgöras av stadens avgiftspliktiga invånare samfällt.

Likaledes må i stad, som är delad i flera pastorat, utgifterna till prästerskapet i vissa bland pastoraten kunna, efter därom av Konungen meddelat förordnande, utgöras av dessa pastorats avgiftspliktiga invånare samfällt, under det att utgifterna till prästerskapet i det eller de övriga pastoraten utgå enligt eljest gällande ordning.

I fall, som nu nämnts, skall vad i 11 § 1 och 2 mom., 14 § 3 mom. samt 19, 20, 21 och 22 §§ sägs om pastorat gälla om staden i dess helhet eller den del därav, där utgifterna till prästerskapet utgöras samfällt, samt vad i 11 § 1 mom., 22 § och 26 § sägs om kyrkoråd äga tillämpning å annan myndighet, som i fall, varom nu är fråga, har sig ålagt att förvalta prästerliga avlöningsmedel eller ombesörja sådana medels utbetalning.

2. Vad om domkapitel i denna lag är stadgat gäller även om Stockholms stads konsistorium.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen om kyrkofond
den 9 december 1910.

Härigenom förordnas, att 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910 skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

Ytterligare skola till kyrkofonden ingå:

1. vad enligt lagen om indragning till statsverket och avskrivning av prästerskapets tionde samt om ersättning därför årligen skall av statsverket gäldas såsom ersättning för tionde och andra avgifter av fast egendom, vilka på grund av förut givna författningar tillkommit prästerskapet;

2. årlig ersättning av statsverket ej mindre för de anslag i krono- och kyrkotionde samt oindelt spannmål ävensom hemmansräntor, för vilka gottgörelse av statsmedel lämnas prästerskapet det ecklesiastikår, som tilländagår näst före den 1 maj 1914, än även för de statsanslag i penningar, som för samma ecklesiastikår av prästerskapet åtnjutas;

3. arrende av boställen, vilkas avkomst vid 1913 års slut antingen ingår till prästerskapets löneregleringsfond eller är av Konungen anvisad till löneförbättring för prästerlig tjänstinnehavare i annat pastorat än det, inom vilket bostället är beläget;

4. medel, som inflyta för försäld skog från prästerskapet anslagna löneboställen, med undantag av sådana, vilkas avkomst skall, enligt 7 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning, tillgodokomma viss tjänstinnehavare utöver lönen eller, enligt bestämmelse i donationsbrev angående bostället, tillfalla änka;

5. överskott, som å de i 19 § 2 och 3 mom. i lagen om reglering av prästerskapets avlöning avsedda, årligen inflytande avlöningsmedel kan i ett pastorat eller i fall, varom i 27 § 1 mom. nämnda lag sägs, i stad eller del av stad, där utgifterna till prästerskapet utgöras samfällt, uppkomma, sedan vad av avlöningsmedlen för året erfordras till gäldande av de för prästerskapet därstädes fastställda löner tagits i anspråk;

6. ränta och annan vinst å kyrkofondens tillgångar.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning den
9 december 1910.

Härigenom förordnas, att till ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 skall fogas en ny paragraf med ordningsnummer 67, av följande lydelse:

67 §.

Har beträffande stad, som är delad i flera pastorat, Konungen meddelat förordnande, varom i 27 § 1 mom. i lagen om reglering av prästerskapets avlöning sägs, skall vad i denna boställsordning stadgas om pastorat i tillämpliga delar gälla om staden i dess helhet eller den del därav, där utgifterna till prästerskapet utgöras samfällt.

I fall, som nu nämnts, skall vad i 36, 40, 47 och 56 §§ av denna boställsordning stadgas om kyrkostämman gälla om kyrkofullmäktige, där sådana finnas.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7
maj 1915.

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anförde chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Westman:

I skrivelse den 17 juli 1914 anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t ville låta undersöka lämpligheten av sådan ändring i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, att i stad, som består av flera församlingar, utgifterna till de särskilda församlingarnas prästerskap må kunna, efter därom av Kungl. Maj:t meddelat förordnande, utgöras av staden i dess helhet, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill en dylik undersökning må föranleda.

Till stöd därför anförde riksdagen följande:

Uti särskilda, vid 1914 års senare riksdag väckta motioner hade enskilda motionärer hemställt, att riksdagen för sin del måtte besluta, att till någon § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning av den 9 december 1910 (exempelvis § 27) skulle göras ett tillägg av ungefärligt innehåll, att där i städer, som bestode av flera församlingar, Kungl. Maj:t förordnat, att utgifterna till prästerskapets avlöning skulle

av dessa gemensamt bestridas, skulle vad i lagen sägs om pastorat i tillämpliga delar gälla staden i dess helhet.

Enligt 2 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 hade Kungl. Maj:t att särskilt för varje pastorat fastställa lönereglering för prästerskapet enligt de i lagen stadgade grunder, och skulle nödiga medel till prästerskapets sålunda bestämda avlöning utgå på sätt i 19, 20 och 21 §§ av samma lag funnes närmare angivet. Någon bestämmelse om rätt för flera pastorat att sammansluta sig till en enhet i fråga om de kyrkliga utgifternas utgörande hade icke i lagen influtit. Vid sådant förhållande hade den i vissa städer, som bestode av flera församlingar, före lagens ikraftträdande tillämpade gemensamheten i berörda hänseende ansetts icke kunna vid fastställande av ny lönereglering bibehållas.

Riksdagen funne det vara önskvärt, att en dylik gemensamhet kunde även för framtiden upprätthållas, där densamma prövats vara till gagn och vederbörande stad själv gjort uttalande i sådan riktning. Det torde ock få antagas, att den rubbning av bestående förhållanden i detta hänseende, vartill den nya lagstiftningen i tillämpningen befunnits föranleda, icke varit åsyftad vid dess tillkomst. Då saknaden av erforderligt stadgande i anmärkta avseende sålunda syntes medföra praktisk olägenhet, funne riksdagen en lagbestämmelse i den av motionärerna angivna riktningen vara påkallad.

Huru önskvärt det än kunde vara, att en dylik bestämmelse utan tidsutdräkt bleve i lagen införd, hade dock — vid det förhållande, att kyrkomötets bifall till densamma syntes vara erforderligt och att urtima kyrkomöte skäligen ej borde av denna anledning sammankallas — riksdagen funnit det icke vara att påräkna, att frågan skulle kunna vinna sin lösning förr än tidigast under år 1915. Vid sådant förhållande och då någon tvekan syntes kunna råda om det lämpligaste sättet för ifrågasvarande bestämmelses införande i lagen, hade riksdagen ansett förevarande hemställan icke böra föranleda någon annan riksdagens åtgärd än framställning till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och förslag i motionernas syfte. Därvid syntes det riksdagen jämväl böra komma under överbägande, huruvida icke åt en bestämmelse av huvudsakligen det innehåll, som ovan antytts, borde givas en något större räckvidd än motionärerna föreslagit, så att möjlighet till införande av gemensamhet i fråga om utgifter för prästerskapets avlöning öppnades även för städer, i vilka en dylik anordning icke nu förefunnos, men framdeles kunde anses ändamålsenlig.

Med anledning av riksdagens berörda skrivelse har en av de sakkunniga för fortsatt beredande av frågan om prästerskapets löneförmåner, hovrättsrådet K. J. Ekman, avgivit en promemoria i ärendet och däri anfört följande:

Den gemensamhet av ifrågasvarande art, som i vissa städer redan nu förefinnes, är grundad på särskilda för varje stad för sig meddelade bestämmelser.

För Göteborg gäller i sådant hänseende nådiga förordningen angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg den 5 maj 1882 med däri enligt särskilda lagar den 15 april 1904 och den 29 november 1906 viktiga förändringar.

Enligt dessa författningar utgöra samtliga Göteborgs stads territoriella församlingar i ekonomiskt hänseende en enhet med gemensam kassa omfattande så väl de förutvarande särskilda församlingarnas tillhörigheter som ock alla avgifter, vilka för kyrkoväsendet uttaxeras eller eljest inflyta, varemot kostnaderna för den kyrkliga orga-

nisationen samt för prästerskapets och kyrkobetjäningens avlönande bestridas av samhället i dess helhet.

Såsom församlingarnas gemensamma angelägenhet enligt nämnda författningar behandlas de i 2 § 4, 5, 6, 7, 9 och 10 mom. av kungl. förordningen angående kyrkostämman m. m. den 21 mars 1862 upptagna ärenden, med undantag av dem som röra stadens folkskoleväsende, varom är särskilt stadgat. Församlingarnas beslutanderätt i gemensamma ärenden utövas av kyrkofullmäktige, vilka, på därom föreskrivet sätt, utses av församlingarnas vid kyrkostämma röstgäande medlemmar. Beredningen av ärendena sker antingen av varje särskild församlings kyrkoråd eller av en utav kyrkofullmäktige vald kyrkonämnd eller ock av särskilda av kyrkofullmäktige utsedda personer. Kyrkonämnden åligger, förutom beredning av ärendena och verkställighet av de beslut, som av kyrkofullmäktige till nämndens åtgärd överlämnas, jämväl att förvalta den kyrkliga institutionens medel, granska inkommande förslag om utgifter för de särskilda församlingarna, uppgöra och till kyrkofullmäktige inkomma med förslag till det kommande årets inkomster och utgifter för kyrkliga ändamål samt i allmänhet besörja kyrkornas och församlingarnas gemensamma angelägenheter. Kyrkornas på taxering beroende inkomster ingå direkt till stadens drätselkammare och uppbäras å de tider, som kyrkofullmäktige utsätta. Hos drätselkammaren äger kyrkonämnden lyfta nödiga medel till bestridande av de uti kyrkoinstitutionens stat upptagna utgifter. Tillfälliga inkomster vid de särskilda kyrkorna uppbäras av varje församlings kyrkoråd, som vid varje års början avlämnar de influtna medlen — med undantag av en för löpande smärre utgifter bestämd summa, som förbliver under kyrkorådets förvaltning — till den gemensamma nämndens kassör.

Beträffande *Malmö* innebär nådiga brevet den 18 april 1873, att staden skall vara indelad i vissa församlingar, vardera med särskild kyrka men med gemensam kyrklig ekonomi.

I fråga om *Norrköping* har genom nådigt brev den 19 februari 1864 stadgats följande:

Norrköpings stadssamhälle skulle i kyrkligt hänseende fördelas i tre särskilda territorialförsamlingar, nämligen St Olai, Hedvigs och Norra församlingen. Dessa församlingar, som med vissa undantag vore av varandra helt och hållet oberoende, skulle i ekonomiskt hänseende betraktas såsom en enda församling, så att ej mindre till en gemensam kassa skulle ingå de dåvarande församlingarnas tillhörigheter ävensom avkomst av jord och lägenheter m. m. samt alla för kyrkoväsendets behov utdebiterade eller eljest inflytande avgifter, än ock kostnaden för hela den kyrkliga organisationen samt för prästerskapets och kyrkobetjäningens avlönande bliva en hela samhällets gemensamma angelägenhet. Alla till kyrkostämma hörande frågor, som anginge hela kommunen och rörde beskattningen, skulle behandlas på gemensam kyrkostämma, därvid alla tre församlingarnas ledamöter vore lika berättigade till talan och rösträtt efter de grunder, allmänna författningar bestämde. Den kyrkliga institutionens medel och egendom skulle förvaltas av en på närmare angivet sätt sammansatt kyrkonämnd.

I samband härmed fastställde Kungl. Maj:t, bland annat, stadga om kyrkonämnd, enligt vilken alla kyrkans ordinarie inkomster skulle direkt ingå till drätselkammaren i sammanhang med övriga stadens skatter, och skulle det åligga kyrkonämnden att årligen från drätselkammaren infordra och granska den summariska redogörelsen för dessa inkomster ävensom hos drätselkammaren lyfta nödiga medel till bestridande av de i kyrkoinstitutionens stat upptagna utgifter.

Vid avgivande av yttrande i fråga om ny lönereglering för prästerskapet i Norr-

köpings församlingar har sedermera gemensamma kyrkostämman gjort underdånig framställning, att den i nämnda brevet den 19 februari 1864 stadgade ekonomiska gemenskapen mellan församlingarna därstädes måtte få vid den nya löneregleringen gälla även i fråga om prästerskapets avlöning; men genom nådig resolution i löneregleringsärendet den 18 april 1914 har Kungl. Maj:t funnit gemensamma kyrkostämmans berörda framställning icke kunna lagligen bifallas.

Det syntes emellertid, på sätt riksdagen yttrat, önskligt att den gemenskap i fråga om utgifter för prästerskapets avlöning, som, enligt vad ovan blivit anfört, i vissa städer sedan gammalt förefunnits, måtte kunna även för framtiden upprätthållas, där densamma prövades vara till gagn. Men en lagändring i sådant syfte borde icke stanna härvid utan, såsom riksdagen jämväl framhållit, givas den större räckvidd, att möjlighet till införande av en sådan gemenskap öppnades även för städer, i vilka en dylik anordning icke nu förefunnes, men framdeles kunde anses ändamålsenlig. I sådant hänseende kunde erinras, att vid det pågående arbetet för omreglering av den kyrkliga indelningen och organisationen i sammanhang med ny lönereglering för prästerskapet förutsattes, att i åtskilliga städer, vilka nu bildade en enda kyrklig enhet med kyrkoherde och hjälppräster, en sådan ändring av den kyrkliga indelningen skulle genomföras, att staden komme att uppdelas i två eller flera pastorat med var sitt prästerskap. Där så skelde, kunde det likväl vara önskvärt, att gemenskap fortfarande ägde rum i fråga om utgifterna för prästerskapets avlöning. Någon nämnvärd olägenhet därav kunde icke uppstå. Såväl antalet prästerliga befattningar inom vardera pastoratet som lönernas belopp bestämdes nämligen icke av församlingarna själva utan av Kungl. Maj:t efter vissa i lag angivna grunder. De särskilda pastoratens behov av bidrag från de gemensamma avlöningsmedlen eller av att anlita den gemensamma skattskyldigheten fastställdes sålunda efter objektiva och allmängiltiga grunder, så att ett obehörigt anlåtande av den gemensamma bidragsskyldigheten för den ena eller den andra församlingens särskilda räkning icke torde kunna befaras. De summor, som erfordrades till bestridande av prästerskapets löner i de särskilda pastoraten, rörde sig dessutom inom så begränsade maximi- och minimibelopp, att någon olikhet i avlöningsförmånerna inom det ena eller andra pastoratet icke kunde avsevärt inverka på den gemensamma skattebördan. Däremot uppstode, om en sådan gemenskap icke infördes, den bestämda olägenheten, att skattskyldigheten till prästerskapets avlöning bleve olika bestämd i olika delar av samma stad, om nämligen, såsom väl alltid torde bliva händelsen, folknängden och beloppet av den skattepliktiga inkomsten av de särskilda beskattningsföremålen inom vardera pastoratet vore olika. Den ekonomiskt mera bärkraftiga delen av staden finge betala mindre, den ekonomiskt mindre bärkraftiga delen däremot finge betala mera till bestridande av de i vardera församlingen utgående, måhända till beloppet sinsemellan lika prästlönerna.

I Gävle, där ny lönereglering för prästerskapet för närvarande förbereddes och där fråga uppstått om en sådan förändring av den kyrkliga indelningen, att staden, som nu utgjorde en enda församling, skulle delas i två särskilda pastorat, hade också blivit ifrågasatt, att efter pastoratsindelningen gemensam kyrklig ekonomi skulle anordnas. Och helt visst torde behovet därav även i andra städer under liknande förhållanden komma att göra sig gällande, i mån som arbetet med den nya prästlönerregleringslagstiftningens genomförande fortskrede.

För vinnande av det utav riksdagen asyftade ändamålet torde erfordras ändring ej blott i lagen om reglering av prästerskapets avlöning utan även i lagen om kyrkofond och i ecklesiastik boställsordning.

På grund av vad sålunda anförts har Ekman framlagt följande särskilda lagförslag.

A. Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910.

Härigenom förordnas, att 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 skall erhålla följande ändrade lydelse:

27 §.

1. I stad, som är delad i flera pastorat, må utgifterna till prästerskapet i de särskilda pastoraten kunna, efter därom av Konungen meddelat förordnande, utgöras av stadens avgiftspliktiga invånare samfällt; skolande i sådant fall vad i 11 §, 14 § 3 mom. samt 19, 20, 21 och 22 §§ sägs om pastorat gälla om staden i dess helhet.

2. Vad om domkapitel — — — om Stockholms stads konsistorium. Denna lag träder genast i kraft.

B. Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910.

Härigenom förordnas, att 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910 skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

Ytterligare skola till kyrkofonden ingå:

1. vad — — — — prästerskapet;
2. årlig ersättning — — — — åtnjutas;
3. arrende — — — — är beläget;
4. medel — — — — tillfalla änka;
5. överskott, som å de i 19 § 2 och 3 mom. i lagen om reglering av prästerskapets avlöning avsedda, årligen inflytande avlöningsmedel kan i

ett pastorat eller i fall, varom i 27 § 1 mom. nämnda lag sägs, i stad bestående av flera pastorat uppkomma, sedan vad av avlöningsmedlen för året erfordras till gäldande av de för prästerskapet därstädes fastställda löner tagits i anspråk;

6. ränta — — — — tillgångar.

Denna lag träder genast i kraft.

C. Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 65 § i ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910.

Härigenom förordnas, att 65 § i ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 skall erhålla följande ändrade lydelse:

65 §.

1. I fall, varom i 27 § 1 mom. i lagen om reglering av prästerskapets avlöning sägs, skall beträffande stad, som är delad i flera pastorat, vad i denna lag stadgas om pastorat i tillämpliga delar gälla om staden i dess helhet.

2. Vad i 64 § stadgas — — — — utöver lönen.

Denna lag träder genast i kraft.

I ärendet har vidare kammarkollegium den 19 april 1915 avgivit infordrat utlåtande, däri kollegium anfört:

Genom vad i ärendet förekommit ansåge kollegium lämpligheten av den ifrågasatta förändringen vara ådagalagd; och borde jämväl enligt kollegii mening en bestämmelse i det föreslagna syftet erhålla den av riksdagen angivna större räckvidd. Tillika ansåge sig kollegium böra ifrågasätta, om ej bestämmelsen i fråga borde så avfattas, att den kunde bli tillämplig jämväl på det fall, att inom stad, som vore delad i flera pastorat, vissa bland pastoraten men ej alla begärde och erhöle rätt att gemensamt ansvara för sitt prästerskaps avlöning. En sådan anordning kunde tilläventyrs bli av betydelse exempelvis vid eventuell delning av de stora Stockholmsförsamlingarna.

Visserligen torde genom införande av en sådan gemensamhet, som här vore i fråga, kunna inträffa, att kyrkofonden bleve lidande. Förhållandena inom en stad

med två eller flera pastorat kunde nämligen gestalta sig så, att löne-medel av den beskaffenhet, som omförmäldes i 19 § 2:o) och 3:o) i lönerogleringslagen, lämnade överskott, så länge vart pastorat för sig ansvarade för egna prästlöner, men toges helt i anspråk, i händelse pastoraten skulle ansvara gemensamt för prästlönerna i samtliga pastoraten. I andra fall åter kunde det tänkas, att kyrkofonden genom förändringen komme att göra en vinst därigenom, att bidrag, som utginge till ett mindre bärkraftigt pastorat i en stad, icke vidare behöfde tagas i anspråk, sedan stadens bärkraftigare pastorat deltagit i ansvaret för prästlönernas utgörande. Berörda omständighet syntes emellertid vara av så ringa betydelse, att densamma icke torde böra få inverka på frågans avgörande.

Då det måste tillses, att organ finnes för utövande av pastoratens beslutanderätt i avseende å deras ifrågavarande gemensamma angelägenheter, finge kollegium erinra därom, att nådiga förordningen om kyrkostämman innehöller därutinnan erforderliga stadganden i förekommande bestämmelser om gemensam kyrkostämman och gemensamt kyrkoråd i städer, som bestode av flera församlingar.

Såsom den sakkunnige framhållit, erfordrades för ernående av det avsedda syftet ändring icke blott i lagen om reglering av prästerskapets avlöning utan även i lagen om kyrkofond och i ecklesiastik boställsordning.

Mot avfattningen av de av den sakkunnige uppgjorda lagförslagen hade kollegium, utöver vad som följde av kollegii här ovan gjorda uttalande därom, att den föreslagna bestämmelsen borde så avfattas, att den kunde bliva tillämplig jämväl för det fall, att inom stad vissa bland församlingarna erhöile rätt att gemensamt ansvara för prästerskapets avlöning, funnit anledning till erinran allenast i nedan nämnda hänseenden.

Den i 27 § lönerogleringslagen gjorda hänvisningen till 11 § torde böra avse endast 1 och 2 momenten i samma paragraf.

Enligt 11 § 1 momentet i lönerogleringslagen skulle prästerskapets löner gäldas av kyrkorådet. Vidare åläge det enligt 22 § i samma lag kyrkorådet att förvalta och göra räntebärande där omförmälda avlöningsmedel. Av den av den sakkunnige lämnade redogörelsen för den kyrkligt ekonomiska gemensambeten i Göteborg och Norrköping framginge, att funktioner av nyssnämnda slag vore i nämnda städer delade mellan drätselkammaren och en s. k. kyrkonämnd. Det syntes därför nödigt, att i 27 § i lönerogleringslagen jämväl intoges en bestämmelse av innehåll, att vad i 11 § 1 momentet och 22 § såges om kyrkoråd skall äga tillämpning å annan myndighet, som på grund av särskilda för vissa städer meddelade föreskrifter har sig ålagt att förvalta prästerliga avlöningsmedel eller ombesörja sådana medels utbetalning.

Ett tillägg i enahanda syfte torde även vara erforderligt i nådiga kungörelsen den 24 juli 1914 angående utbetalning från kyrkofonden av vissa anslag till prästerskapets avlöning och redovisning av vissa för prästerskapets avlöning avsedda medel, som uppbäras av vederbörande kyrkoråd.

Den bestämmelse, som föreslagits skola intagas i 65 § i ecklesiastik boställsordning, borde efter kollegii mening lämpligare upptagas såsom en särskild paragraf med nummer 67.

Härefter har jag, med anledning av de anmärkningar kammarkollegium sålunda framställt, låtit inom ecklesiastikdepartementet utarbete förslag till lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, förslag till lag om ändrad lydelse

av 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910 samt förslag till lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910.

Föredragande departementschefen uppläste härefter nämnda lagförslag, av den lydelse bilagor vid detta protokoll utvisa, samt hemställde, att lagrådets utlåtande över förslaget till lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning måtte för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmäler, inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet:
C. W. Hagman.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910.

Härigenom förordnas, att 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 skall erhålla följande ändrade lydelse:

27 §.

1. I stad, som är delad i flera pastorat, må utgifterna till prästerskapet i de särskilda pastoraten kunna, efter därom av Konungen meddelat förordnande, utgöras av stadens avgiftspliktiga invånare samfällt.

Likaledes må i stad, som är delad i flera pastorat, utgifterna till prästerskapet i vissa bland pastoraten kunna, efter därom av Konungen meddelat förordnande, utgöras av dessa pastorats avgiftspliktiga invånare samfällt, under det³ att utgifterna till prästerskapet i det eller de övriga pastoraten utgå enligt eljest gällande ordning.

I fall, som nu nämnts, skall vad i 11 § 1 och 2 mom., 14 § 3 mom. samt 19, 20, 21~~1~~ och 22 §§ sägs om pastorat gälla om staden i dess helhet eller den del därav, där utgifterna till prästerskapet utgöras samfällt, samt vad i 11 § 1 mom., 22 § och 26 § sägs om kyrkoråd äga tillämpning å annan myndighet, som i fall, varom nu är fråga, har sig ålagt att förvalta prästerliga avlöningsmedel eller ombesörja sådana medels utbetalning.

2. Vad om domkapitel i denna lag är stadgat gäller även om Stockholms stads konsistorium.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Bil. 2.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen om kyrkofond
den 9 december 1910.

Häri genom förordnas, att 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910 skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

Ytterligare skola till kyrkofonden ingå:

1. vad enligt lagen om indragning till statsverket och avskrivning av prästerskapets tionde samt om ersättning därför årligen skall av statsverket gäldas såsom ersättning för tionde och andra avgifter av fast egendom, vilka på grund av förut givna författningar tillkommit prästerskapet;

2. årlig ersättning av statsverket ej mindre för de anslag i krono- och kyrkotionde samt oindelt spannmål ävensom hemmansräntor, för vilka gottgörelse av statsmedel lämnas prästerskapet det ecklesiastikår, som tilländagår näst före den 1 maj 1914, än även för de statsanslag i penningar, som för samma ecklesiastikår av prästerskapet åtnjutas;

3. arrende av boställen, vilkas avkomst vid 1913 års slut antingen ingår till prästerskapets lönerogleringsfond eller är av Konungen anvisad till löneförbättring för prästerlig tjänst innehavare i annat pastorat än det, inom vilket bostället är beläget;

4. Medel, som inflyta för försäld skog från prästerskapet anslagna löneboställen, med undantag av sådana, vilkas avkomst skall, enligt 7 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning, tillgodokomma viss tjänst innehavare utöver lönen eller, enligt bestämmelse i donationsbrev angående bostället, tillfalla änka;

5. överskott, som å de i 19 § 2 och 3 mom. i lagen om reglering av prästerskapets avlöning avsedda, årligen inflytande avlöningsmedel kan i ett pastorat eller i fall, varom i 27 § 1 mom. nämnda lag sägs, i stad eller del av stad, där utgifterna till prästerskapet utgöras samfällt, uppkomma, sedan vad av avlöningsmedlen för året erfordras till gäldande av de för prästerskapet därstädes fastställda löner tagits i anspråk;

6. ränta och annan vinst å kyrkofondens tillgångar.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Bil. 3.

Förslag
till
lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning den
9 december 1910.

Härigenom förordnas, att till ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 skall fogas en ny paragraf med ordningsnummer 67, av följande lydelse:

67 §.

I fall, varom i 27 § 1 mom. i lagen om reglering av prästerskapets avlöning sägs, skall beträffande stad, som är delad i flera pastorat, vad i denna lag stadgas om pastorat i tillämpliga delar gälla om staden i dess helhet eller den del därav, där utgifterna till prästerskapet utgöras samfällt.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd tisdagen den
21 september 1915.

Närvarande:

Justitieråden BERGMAN,
SJÖGREN,
Regeringsrådet PALMGREN,
Justitierådet DYBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över ecklesiastikären den, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 7 maj 1915, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av kanslirådet Carl Fredrik Teodor Vougt.

Lagrådet fann förslaget icke föranleda annan erinran, än att för tydlighetens skull till detsamma borde göras ett tillägg av innehåll, att vad i 36, 40, 47 och 56 §§ vore stadgat om kyrkostämman skulle gälla om kyrkofullmäktige, där sådana funnes.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 oktober 1915.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
friherre BECK-FRIIS,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BRÖSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anförde chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Westman:

Den 7 maj 1915 anmälde jag inför Kungl. Maj:t riksdagens skrivelse den 17 juli 1914, däri riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t ville låta undersöka lämpligheten av sådan ändring i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, att i stad, som bestode av flera församlingar, utgifterna till de särskilda församlingarnas prästerskap skulle kunna, efter därom av Kungl. Maj:t meddelat förordnande, utgöras av staden i dess helhet, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill en dylik undersökning kunde föranleda.

I ärendet hade hovrättsrådet K. J. Ekman, såsom en av de sakkunniga för fortsatt beredande av frågor angående reglering av prästerskapets löneförmåner, yttrat sig och därvid tillika överlämnat dels förslag till lag

om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, dels förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910, dels ock förslag till lag om ändrad lydelse av 65 § i ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910.

Sedermera hade kammarkollegium avgivit infordrat underdånigt utlåtande i ärendet, varefter, med anledning av vissa utav kammarkollegium framställda anmärkningar, inom ecklesiastikdepartementet utarbetats nya förslag till de ifrågasatta lagändringarna, nämligen dels förslag till lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, dels förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910, dels ock förslag till lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910.

Genom nådigt beslut den 7 maj 1915 fann Kungl. Maj:t gott föreskriva, att lagrådets utlåtande skulle inhämtas över det inom ecklesiastikdepartementet utarbetade förslaget till lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning.

Efter det lagrådets sålunda infordrade utlåtande nu inkommit, anholder jag att få ånyo anmäla de föreliggande lagförslagen.

Såsom riksdagen i sin skrivelse framhållit, torde det vara önskvärt, att den gemensamhet beträffande utgifterna för prästerskapets avlöning, som hittills förekommit i vissa städer, vilka bestå av flera pastorat, må för framtiden kunna bibehållas. En lagändring, varigenom möjlighet här för öppnas, synes fördenskull böra komma till stånd. Denna lagändring torde emellertid, på sätt ock av riksdagen ifrågasatts, böra erhålla en sådan räckvidd, att gemensamhet av nyssberörda slag må kunna bringas å bane även i sådana städer, där en dylik anordning för närvarande icke är genomförd men i samband med ändring av den kyrkliga indelningen eller eljest kan finnas påkallad. Även torde, i enlighet med vad kammarkollegium framhållit, vid de nya lagbestämmelsernas avfattning hänsyn böra tagas till sådana fall, då det kan vara lämpligt, att inom stad, som är delad i flera pastorat, gemensamhet beträffande utgifterna för prästerskapets avlöning ävägbringas allenast för vissa av pastoraten.

Jag anser mig därför böra förorda, att framställning om lagändring i angivet syfte avlåtes till det nu förestående kyrkomötet.

Beträffande lagförslagens avfattning torde, på sätt lagrådet erinrat, förslaget till lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning böra upptaga jämväl en bestämmelse av innehåll, att vad i vissa paragrafer av ecklesiastik boställsordning är stadgat om kyrkostamma skall gälla om kyrkofullmäktige, där sådana finnas (Göteborg). Med anledning härav har jag låtit inom ecklesiastikdepartementet omarbета sistberörda lagförslag.

Departementschefen uppläste härefter lagförslagen — förslaget om tillägg till ecklesiastik boställsordning i dess omarbetade skick — och hemställde, att Kungl. Maj:t måtte inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet godkände samma förslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall; och skulle skrivelse av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till kyrkomötet.

Ur protokollet:

Gunnar Holmström.

Bilaga.

Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse till kyrkomötet med förslag till lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 m. m.; given Stockholms slott den 1 oktober 1915.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokoll över ecklesiastikärenden ävensom av ett i lagrådet fört protokoll vill Kungl. Maj:t härmed inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet godkänner närslutna förslag till lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910 samt lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas kyrkomötet; och Kungl. Maj:t förbliver kyrkomötet med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910.

Härigenom förordnas, att 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 skall erhålla följande ändrade lydelse:

27 §.

1. I stad, som är delad i flera pastorat, må utgifterna till prästerskapet i de särskilda pastoraten kunna, efter därom av Konungen meddelat förordnande, utgöras av stadens avgiftspliktiga invånare samfällt.

Likaledes må i stad, som är delad i flera pastorat, utgifterna till prästerskapet i vissa bland pastoraten kunna, efter därom av Konungen meddelat förordnande, utgöras av dessa pastorats avgiftspliktiga invånare samfällt, under det att utgifterna till prästerskapet i det eller de övriga pastoraten utgå enligt eljest gällande ordning.

I fall, som nu nämnts, skall vad i 11 § 1 och 2 mom., 14 § 3 mom. samt 19, 20, 21 och 22 §§ sägs om pastorat gälla om staden i dess helhet eller den del därav, där utgifterna till prästerskapet utgöras samfällt, samt vad i 11 § 1 mom., 22 § och 26 § sägs om kyrkoråd äga tillämpning å annan myndighet, som i fall, varom nu är fråga, har sig ålagt att förvalta prästerliga avlöningsmedel eller ombesörja sådana medels utbetalning.

2. Vad om domkapitel i denna lag är stadgat gäller även om Stockholms stads konsistorium.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen om kyrkofond
den 9 december 1910.

Härigenom förordnas, att 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910 skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

Ytterligare skola till kyrkofonden ingå:

1. vad enligt lagen om indragning till statsverket och avskrivning av prästerskapets tionde samt om ersättning därför årligen skall av statsverket gäldas såsom ersättning för tionde och andra avgifter av fast egendom, vilka på grund av förut givna författningar tillkommit prästerskapet;
2. årlig ersättning av statsverket ej mindre för de anslag i krono- och kyrkotionde samt oindelt spannmål ävensom hemmansräntor, för vilka gottgörelse av statsmedel lämnas prästerskapet det ecklesiastikår, som tilländagår näst före den 1 maj 1914, än även för de statsanslag i penningar, som för samma ecklesiastikår av prästerskapet åtnjutas;
3. arrende av boställen, vilkas avkomst vid 1913 års slut antingen ingår till prästerskapets lönereglerringsfond eller är av Konungen anvisad till löneförbättring för prästerlig tjänst innehavare i annat pastorat än det, inom vilket bostället är beläget;
4. medel, som inflyta för försäld skog från prästerskapet anslagna löneboställen, med undantag av sådana, vilkas avkomst skall, enligt 7 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning, tillgodokomma viss tjänst innehavare utöver lönen eller, enligt bestämmelse i donationsbrev angående bostället, tillfalla änka;

5. överskott, som å de i 19 § 2 och 3 mom. i lagen om reglering av prästerskapets avlöning avsedda, årligen inflytande avlöningsmedel kan i ett pastorat eller i fall, varom i 27 § 1 mom. nämnda lag sägs, i stad eller del av stad, där utgifterna till prästerskapet utgöras samfällt, uppkomma, sedan vad av avlöningsmedlen för året erfordras till gäldande av de för prästerskapet därstädes fastställda löner tagits i anspråk;

6. ränta och annan vinst å kyrkofondens tillgångar.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning den
9 december 1910.

Härigenom förordnas, att till ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 skall fogas en ny paragraf med ordningsnummer 67, av följande lydelse:

67 §.

Har beträffande stad, som är delad i flera pastorat, Konungen meddelat förordnande, varom i 27 § 1 mom. i lagen om reglering av prästerskapets avlöning sägs, skall vad i denna boställsordning stadgas om pastorat i tillämpliga delar gälla om staden i dess helhet eller den del därav, där utgifterna till prästerskapet utgöras samfällt.

I fall, som nu nämnts, skall vad i 36, 40, 47 och 56 §§ av denna boställsordning stadgas om kyrkostämma gälla om kyrkofullmäktige, där sådana finnas.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Kyrkomötets underdåniga skrivelse i anledning av Kungl. Maj:ts
nådiga skrivelse med förslag till lag om ändrad lydelse
av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning
den 9 december 1910 m. m.*

Till Konungen.

I nådig skrivelse den 1 oktober 1915, nr 7, har Eders Kungl. Maj:t förklarat sig vilja inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet godkände de vid skrivelsen fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910 samt lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910.

Kyrkomötet, som granskat ifrågavarande förslag och icke funnit något att mot desamma erinra, får alltså anmäla, att kyrkomötet godkänt Eders Kungl. Maj:ts omförmälda förslag till

1:o) lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910;

2:o) lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen om kyrkofond den 9 december 1910; och

3:o) lag om tillägg till ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910.

Stockholm den 2 november 1915.

Underdånigst.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 november 1915.

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **WALLENBERG**,
Statsråden: **VON SYDOW**,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmälde statsrådet Westman härefter kyrkomötets underdåniga skrivelse den 2 november 1915 i anledning av Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse med förslag till lag om ändrad lydelse av 27 § i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 m. m. samt hemställde, att de i kyrkomötets berörda skrivelse omförmälda lagförslag måtte föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets' övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Christer d'Albedyhll.
